

Οι απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος στην Κύπρο

● Του Δρος Χριστόδουλου Βασιλειάδη,
Θεολόγου-Μουσικολόγου

Η διήγηση των Πράξεων των Αποστόλων

διήγηση, που αναφέρεται στην έλευση των αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην Κύπρο, περιγράφεται στο ΙΓ' κεφάλαιο, στίχοι 1-12 των Πράξεων των Αποστόλων. Συγγραφέας του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων είναι ο απόστολος και ευαγγελιστής Λουκάς,

ο συγγραφέας του τρίτου επίσης Ευαγγελίου. Η διήγηση των Πράξεων των Αποστόλων, που αναφέρεται στη μετάβαση των αποστόλων Βαρνάβα και Παύλου στην Κύπρο, έχει ως εξής:

«1 Ἦσαν δε τινες εν Αντιοχείᾳ κατά την οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὁ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ ἐπικαλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος.

2 λειτουργούντων δε αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστεύοντων εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἀφορίσατε δη μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἀπέλυσαν.

4 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον,

5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον

τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δε καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

6 Διελθόντες δε τὴν νήσον ἄχρι Πάφου εὗρον τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ὠ ὄνομα Βαριησοῦς, 7 ὃς ἦν συν τῷ ἀνθύπατῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετώ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

8 ἀθίστατο δε αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος – οὗτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ – ζητῶν διαστρεφαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως.

9 Σαῦλος δε, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀτενίσας πρὸς αὐτόν

10 εἶπε· ὦ πλήρης παντός δόλου καὶ πάσης ραδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς οδοὺς Κυρίου τὰς ευθείας;

11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σε, καὶ ἐση τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρήμα δε ἔπεσε ἐπ' αὐτόν σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.

12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένους ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου».

Το ὄνομα του αποστόλου Βαρνάβα

1. Ο ιστορικός και θεολογικός χαρακτήρας της διηγήσεως

Μερικοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι Πράξεις των Αποστόλων δεν είναι ιστορικό βιβλίο. Ο ευαγγελιστής Λουκάς κατ' αυτούς δεν είναι ιστο-

ρικός, αλλά θεολόγος, και υποστηρίζουν πως οι Πράξεις των Αποστόλων είναι επινόηση του ιδίου¹. Άλλοι θεωρούν ότι ο ευαγγελιστής Λουκάς είναι ιστορικός. Το πρόβλημα αν ο ευαγγελιστής Λουκάς είναι θεολόγος, ιστορικός ή και τα δύο έχει απασχολήσει γενικά την έρευνα πολλών καινοδιαθηκολόγων.

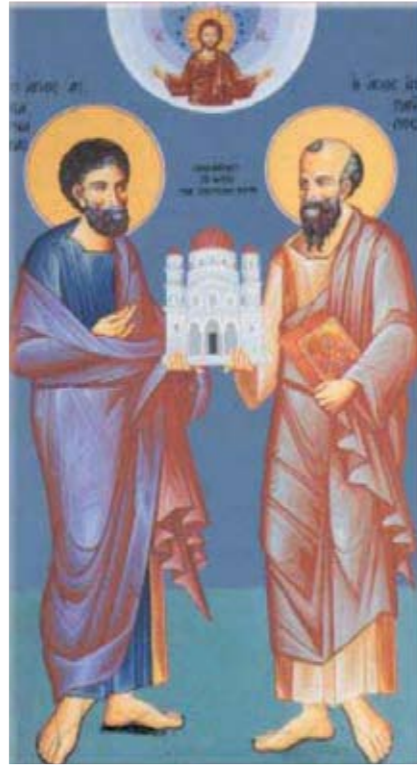
2. Το όνομα του αποστόλου Βαρνάβα

Ο ευαγγελιστής Λουκάς στο 8^ο κεφάλαιο των Πράξεων των Αποστόλων αναφέρει ότι ο απόστολος Βαρνάβας είχε ένα κτήμα, το οποίο επώλησε και έδωσε τα χρήματα στους αποστόλους. Μεταφράζει το όνομα Βαρνάβας με το «υιός παρακλήσεως»: *Ιωσήφ δε ο επικληθείς Βαρνάβας υπό των αποστόλων, ο εστί μεθερμηνευόμενον υιός παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τω γένει*» (Πράξ. 8', 36).

Το όνομα Βαρνάβας είναι αραμαϊκό, και προέρχεται από τη λέξη «Βαρ», που σημαίνει υιός, και τη ρίζα «Νεβούα», από την οποία παράγεται και η λέξη «Νεβί», που σημαίνει προφήτης. Ο ιερός συγγραφέας λοιπόν δεν μετέφρασε κατά λέξη το όνομα Βαρνάβας, αλλά απέδωσε τη θεολογική και ιστορική του σημασία, ότι δηλαδή ο Απόστολος Βαρνάβας είναι υιός παρηγορίας και ενισχύσεως².

Η ερμηνεία του ονόματος του Βαρνάβα με το «υιός παρακλήσεως» είναι ένας σημιτισμός. Παρόμοιες εκφράσεις υπάρχουν στα ευαγγέλια: «τους υιούς του νυμφώνος» (Λουκ. 8', 34), «υιός ειρήνης» (Λουκ. 1', 6), «οι υιοί του αιώνος τούτου» (Λουκ. 10τ', 8 και κ', 34). Η ερμηνεία του ονόματος Βαρνάβας πιθανόν να καταχωρίστηκε στο κείμενο από την πηγή του. Το σίγουρο είναι ότι εκφράζει κάποιον, ο οποίος παρακαλεί, και αυτός είναι συνήθως ο προφήτης.

Η προσφορά των χρημάτων για την κάλυψη των αναγκών της πρώτης χριστιανικής Εκκλησίας είναι όντως έργο παρακλήσεως. Επομένως ο ευαγγελιστής Λουκάς, ως συγγραφέας των Πράξεων των Αποστόλων, ορθά απέδωσε την ονομασία

νή Διαθήκη⁴.

4. Συμμετοχή του κυπριακού στοιχείου στον αρχέγονο χριστιανισμό

Ο απόστολος Βαρνάβας πρέπει να γνώρισε προσωπικά τον Χριστό, και συμμετείχε επίσης στο ιεραποστολικό έργο, το οποίο ανέθεσε στους εβδομήκοντα αποστόλους ο Κύριος, αφού, σύμφωνα με τον Εγκώμιον, υπήρξε ο «πρώτος και εξάρχος και κορυφαίος» των εβδομήκοντα αποστόλων. Επομένως η συμμετοχή του κυπριακού στοιχείου στον αρχέγονο χριστιανισμό χρονολογείται από την εποχή της επί γης παρουσίας του Κυρίου. Ο απόστολος Βαρνάβας συμμετείχε ενεργά στη ζωή της πρώτης χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων, που συγκροτήθηκε κυρίως κατά την ημέρα της Πεντηκοστής⁵. Οι απόστολοι γνώριζαν πριν από τη μέρα της Πεντηκοστής τον Βαρνάβα, οπότε, κατά το χρονικό διάστημα της συνεργασίας του μαζί του, διαμόρφωσαν μια συγκεκριμένη γνώμη για το πρόσωπο του αποστόλου, την οποία εξέφρασαν με τον τίτλο «υιός παρακλήσεως».

5. Σύγχυση δύο ονομάτων

Έχει επικρατήσει κάποια σύγχυση μεταξύ των

Βαρνάβας με το «υιός παρακλήσεως», γιατί πραγματικά εκφράζει το πνευματικό και κοινωνικό έργο του ευαγγελιστή. Τονίζει τέλος το γεγονός της εισόδου του αποστόλου Βαρνάβα στο λειτούργημα του προφήτη και διδασκάλου³.

3. Αντικατάσταση του παλαιού με νέο όνομα

Το παλιό όνομα του Βαρνάβα Ιωσήφ ή Ιωσήφ χρησιμοποιήθηκε μόνο μια φορά στις Πράξεις των Αποστόλων. Το νέο όνομα Βαρνάβας αντικατέστησε πλήρως το παλιό, και χρησιμοποιείται πάντοτε από τον Λουκά και τον Παύλο στις επιστολές του. Η χρησιμοποίηση ενός νέου ονόματος, αφού αντικαθίσταται το παλιό, παρουσιάζεται και σε άλλες περιπτώσεις στην Και-

ονομάτων Ιωσήφ-Βαρνάβα και Ιωσήφ-Βαρσαββά: πρόκειται για δύο εντελώς διαφορετικά πρόσωπα. Υπάρχει μάλιστα και μια αρχαία παράδοση, κατά την οποία ο Βαρνάβας μπορούσε να ήταν υποψήφιος μεταξύ των δύο, από τους οποίους ο ένας θα αντικαθιστούσε τον Ιούδα.

Η εξέχουσα μορφή του Αποστόλου Βαρνάβα

1. Το κύρος και η αίγλη του Αποστόλου Βαρνάβα

Ο απόστολος Βαρνάβας υπήρξε εξέχουσα μορφή στον ελληνιστικό χριστιανικό κύκλο των μαθητών, μέχρις ότου αναδειχθεί ο Παύλος και συνεχίσει το έργο της ιεραποστολής στα έθνη. Ο απόστολος Βαρνάβας διατηρεί το κύρος και την αίγλη του ακόμη και κατά τη διάρκεια της κοινής ιεραποστολικής δράσης του Βαρνάβα και Παύλου. Αυτό το βλέπουμε από τα εξής περιστατικά:

α. Ο κύριος Απόστολος μεσολαβεί, για να παρουσιαστεί ο πρώην διώκτης του χριστιανισμού Παύλος στους αποστόλους (Πράξ. 9', 27).

β. Το όνομα του αποστόλου Βαρνάβα προτάσσει και ακολουθεί το όνομα του Παύλου. Αυτό δείχνει τη διάκριση του Βαρνάβα και την αναγνώριση της προσφοράς του από την πρώτη χριστιανική κοινότητα των Ιεροσολύμων. Ο απόστολος Παύλος δεν είχε να επιδείξει ακόμη ανάλογο έργο.

γ. Στους κατοίκους των Λύστρων προκάλεσε μεγάλη εντύπωση η παρουσία και δράση των δύο ιεραποστόλων στον τόπο τους. Αναφέρεται σχετικά ότι «*εκάλουν τε τον Βαρνάβαν Δία, τον δε Παύλον Ερμήν*» (Πράξ. 18', 12).

δ. Οι απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος είχαν κοινό ιεραποστολικό έργο προς τα έθνη. Στις Πράξεις των Αποστόλων προτάσσεται το όνομα του Βαρνάβα και ύστερα του Παύλου, ως απεσταλμένων της αποστολικής συνόδου προς τους εξ εθνών χριστιανούς στην Αντιόχεια. Αναφέρεται σχετικά: «*Εδοξεν ημίν γενομένοις ομοθυμαδόν εκλεξαμένοις άνδρας πέμψαι προς υμάς συν τοις αγαπητοίς ημών Βαρνάβα και Παύλω, ανθρώποις παραδεδοκόσι τας ψυχάς αυτών υπέρ του ονόματος του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού*» (Πράξ. 15', 25-26).

ε. Ακόμη και μετά από τον παροξυσμό και χωρισμό των δύο αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα, λόγω του Μάρκου (Πράξ. 15' 39), ο τελευταίος συ-

νεχίζει την ιεραποστολική δράση του παράλληλα και ανεξάρτητα από τον Παύλο⁶.

2. Ο Λευίτης Βαρνάβας

Ο ευαγγελιστής Λουκάς αναφέρει ότι ο Ιωσήφ-Βαρνάβας ήταν «*Λευίτης Κύπριος τω γένει*». Ως Λευίτης, άνηκε φυσικά στο ιουδαϊκό ιερατείο, και είχε κτήμα το οποίο πούλησε για τις ανάγκες της πρώτης χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων (Πράξ. 8', 37). Ο απόστολος Βαρνάβας, αν και Λευίτης, ήταν Κύπριος τω γένει, δηλαδή καταγόταν από την Κύπρο.

Όταν ο απόστολος Παύλος (Σαύλος) έφθασε στην Ιερουσαλήμ, προσπαθούσε να επικοινωνήσει και να προσκολληθεί στους μαθητές. Όλοι όμως τον φοβόντουσαν, γιατί δεν πίστευαν ότι είναι πράγματι μαθητής του Χριστού. Αλλά ο Βαρνάβας τον πήρε με εμπιστοσύνη, και τον οδήγησε στους αποστόλους. Τότε ο Σαύλος διηγήθηκε σ' αυτούς πώς είδε τον Κύριο στον δρόμο, και του μίλησε, και πώς κήρυξε θαρραλέα τον Ιησού Χρι-

¹ Χρήστου Οικονόμου, *Οι απαρχές του χριστιανισμού στην Κύπρο, έκδ. Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου, Λευκωσία 1991, σ. 57.*

² Βλ. ό.π., σ. 61.

³ Βλ. ό.π., σ. 62.

⁴ Βλ. ό.π.

⁵ Βλ. ό.π., σ. 64.

⁶ Βλ. ό.π., σ. 66.

στό (Πράξ. θ', 26-27). Στο παραπάνω απόσπασμα βλέπουμε ότι η προσπέλαση κάποιου στον στενό κύκλο των δώδεκα μαθητών, που ήταν η ηγεσία της κοινότητας των Ιεροσολύμων, γινόταν μέσω του αποστόλου Βαρνάβα. Ο Βαρνάβας αναδείχθηκε μεγάλη μορφή στον αρχέγονο χριστιανισμό και είχε τη μεγαλύτερη διάκριση και αναγνώριση από τους αποστόλους.

Αναφέρεται στις Πράξεις των Αποστόλων ότι «εγένετο δε αυτούς ενιαυτόν όλον συναχθήναι εν τη εκκλησία και διδάξει όχλον ικανόν, χρηματίσαι τε πρώτον εν Αντιόχεια τους μαθητάς Χριστιανούς» Πράξ. ια', 26). Για ένα ολόκληρο χρόνο οι δύο απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος συμμετείχαν στις συγκεντρώσεις των πιστών της εκεί Εκκλησίας και δίδασκαν πλήθος πολύ. Εκεί δε στην Αντιόχεια για πρώτη φορά οι μαθητές του Χριστού ονομάστηκαν Χριστιανοί. Η δράση των δύο αποστόλων στην Αντιόχεια για ένα ολόκληρο χρόνο εγκαινίασε μια συστηματική ιεραποστολική δράση στα έθνη. Οι δύο απόστολοι γίνονται σύνδεσμος των εξ εθνών χριστιανών της Αντιόχειας με τους χριστιανούς των Ιεροσολύμων, στην περίπτωση της μεταφοράς της λογίας. Μεταφέρουν το μήνυμα αγάπης των Ελληνιστών χριστιανών προς τους Ιουδαίους χριστιανούς⁷.

Ο ευαγγελιστής Λουκάς, ως συγγραφέας του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων, ονομάζει τον Βαρνάβα μαζί με τον Παύλο «Αποστόλους», λόγω της ιεραποστολικής τους δράσεως προς τα έθνη. Η μοναδική περίπτωση μέσα στο βιβλίο των Πράξεων, που αποδίδεται ο όρος «Απόστολος» και σε άλλους, εκτός από τους δώδεκα, είναι στην περίπτωση του Βαρνάβα και του αποστόλου των εθνών Παύλου.

Η θεολογία της διηγήσεως των Πράξεων των Αποστόλων

1. Οι απόστολοι Βαρνάβας και Παύλος

Οι χριστιανοί μετά την Ανάσταση του Χριστού απετέλεσαν ανεξάρτητη κοινότητα από τη συναγωγή, γι' αυτό και ονομάστηκαν Εκκλησία. Έτσι, ανεξάρτητα από τη λατρεία του Ναού και της Συναγωγής, άρχισε να διαμορφώνεται μια νέα λειτουργική ζωή⁸. Η Εκκλησία της Αντιόχειας είναι η πρώτη μεικτή χριστιανική κοινότητα, που συ-

γκροτήθηκε από Ιουδαίους και εθνικούς. Γι' αυτό είχε μια πιο φιλελεύθερη οργάνωση από την Εκκλησία των Ιεροσολύμων⁹.

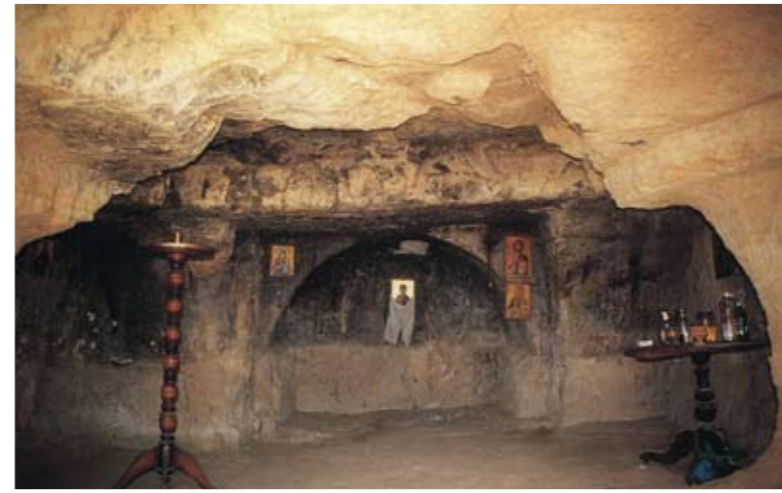
Στη διήγηση των Πράξεων των Αποστόλων ο απόστολος Βαρνάβας αναφέρεται πρώτος και τελευταίος ο Παύλος (Πράξ. ιγ' ,1). Ο ιερός Χρυσόστομος, ερμηνεύοντας το χωρίο αυτό, αναφέρει τα εξής χαρακτηριστικά: «*Ετι Βαρνάβα πρώτον μνημονεύει: ούπω γαρ Παύλος ην λαμπρός, ούπω σημείον ουδέν ειργάσατο*»¹⁰. Το όνομα του αποστόλου των εθνών Παύλου τίθεται τελευταίο, γιατί δεν είχε ακόμη κάνει οτιδήποτε θαυμαστό σημείο, ούτε ήταν ακόμα λαμπρός ο Παύλος. Στο χωρίο αυτό των Πράξεων των Αποστόλων ο απόστολος Παύλος αναφέρεται ως προφήτης. Αυτή είναι η μοναδική περίπτωση στις Πράξεις, όπου γίνεται σαφής λόγος για τον απόστολο των εθνών Παύλο, ως προφήτη¹¹.

2. Η Θεολογία των Πράξεων των Αποστόλων

Ο ευαγγελιστής Λουκάς, με τη συγγραφή του βιβλίου των Πράξεων των Αποστόλων, αναδεικνύεται σε μεγάλο θεολόγο της Εκκλησίας μας. Δεν έχει απλά συλλέξει, ταξινομήσει και παραθέσει υλικό από την πρώτη ζωή των χριστιανών, αλλά με την έκθεση των γεγονότων, σε κάθε στίχο των Πράξεων, παραθέτει και μια θεολογία της Εκκλησίας μας. Αυτή η θεολογία των Πράξεων των Αποστόλων έχει τις βάσεις της και στηρίζεται στον ιστορικό πυρήνα των γεγονότων της ζωής της πρώτης Εκκλησίας. Σε καμιά περίπτωση η θεολογία αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αυθαίρετο δημιουργήμα του συγγραφέα των Πράξεων.

«*Η φιλολογική ανάλυση του τίτλου των «Πράξεων των Αποστόλων» δεν αποδίδει το ουσιαστικό περιεχόμενό τους. Δεν πρόκειται για «πράξεις» δηλαδή κατορθώματα των αποστόλων ή μερικών από τους αποστόλους. Η θεολογική μόνο θεώρηση του τίτλου του βιβλίου οδηγεί στο ορθό συμπέρασμα ότι οι «Πράξεις των Αποστόλων» περιλαμβάνουν «Πράξεις» της Εκκλησίας με την καθοδήγηση του Αγίου Πνεύματος*»¹². Το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό, που πραγματικά φωτίζει, καθοδηγεί και ενδυναμώνει τους αποστόλους, για να μπορέσουν έτσι να διαδώσουν το ευαγγέλιο σε όλα τα έθνη, από τα Ιεροσόλυμα μέχρι τα πέρατα της γης.

3. Το σχέδιο της Θείας Οικονομίας

Ο τάφος του Αποστόλου Βαρνάβα, σε μικρή απόσταση, από το κατεχόμενο ομώνυμο Μοναστήρι του στη Σαλαμίνα της Κύπρου

Η αποστολή των δύο αποστόλων, Βαρνάβα και Παύλου, στην Κύπρο εντάσσεται από τον ευαγγελιστή Λουκά στο σχέδιο της Θείας Οικονομίας του Τριαδικού Θεού. Η συμμετοχή ολοκληρωμένου σώματος της Εκκλησίας, τόσο στην εκλογή και αποστολή των ιεραποστόλων, όσο και στο έργο του ευαγγελισμού της Κύπρου και των εθνών γενικότερα, είναι φανερή.

Έτσι, ο τριαδολογικός και εκκλησιολογικός χαρακτήρας της διηγήσεως αποτελούν τις αφετηρίες για μια ορθόδοξη ερμηνεία της σχετικής διηγήσεως των Πράξεων των Αποστόλων. Το Άγιο Πνεύμα καθοδηγεί την Εκκλησία και παραμένει σ' αυτή από την ημέρα της Πεντηκοστής. Ο ευαγγελισμός των εθνών τελικά γίνεται μόνο μέσω της Εκκλησίας και τίποτε δεν γίνεται χωρίς αυτή.

4. Η συντριβή της μαγείας

Μέσα στη διήγηση φαίνεται τελικά και η σύγκρουση και συντριβή της μαγείας στο πρόσωπο του μάγου Βαριησού από τους αποστόλους, οι οποίοι εκπροσωπούν τον χριστιανισμό. Στο τέλος της διήγησης, ως αποτέλεσμα, βλέπουμε τη μεταστροφή του ανθυπάτου Σεργίου Παύλου στον χριστιανισμό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Οι απαρχές του χριστιανισμού στην Κύπρο

Το ξεκίνημα του χριστιανισμού στην Κύπρο αποτελεί σταθμό και ορόσημο στην εκκλησιαστική

ιστορία ειδικά, αλλά και πιο γενικά στην πολιτιστική ανάπτυξη του νησιού. Οι απαρχές του χριστιανισμού στην Κύπρο συμβάλλουν σημαντικά στη διάδοση του λόγου του Θεού προς όλα τα έθνη.

2. Ο απόστολος Βαρνάβας

Ο απόστολος Λουκάς διέσωσε στις Πράξεις των Αποστόλων ένα σημαντικό μέρος από τη δράση του αποστόλου Βαρνάβα για τους εξής λόγους:

1. Ο απόστολος Βαρνάβας ήταν μια εξέχουσα μορφή της πρώτης χριστιανικής κοινότητας, και έχαιρε ιδιαίτερης αγάπης και εκτίμησης από τους αποστόλους.
2. Έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στη διάδοση του ευαγγελίου στον εθνικό κόσμο.
3. Ήταν γενναιόδωρη η οικονομική του προσφορά στην πρώτη χριστιανική κοινότητα και
4. Η προσφορά του αυτή παρουσιάζεται ως παράδειγμα προς μίμηση σε αντιδιαστολή με τη συμπεριφορά του Ανανία και της Σαπφείρας¹³.

Ο απόστολος Βαρνάβας συμμετείχε ενεργά στη ζωή της πρώτης χριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων, που συγκροτήθηκε κυρίως κατά την ημέρα της Πεντηκοστής¹⁴. Μετά την Πεντηκοστή είναι η πρώτη φορά, που χρησιμοποιείται ο όρος «*Παράκλητος – υιός παρακλήσεως*» για τον Βαρνάβα (Πραξ. δ', 36).

Τελικά, ο ισχυρισμός της σχολής της Τυβίγγης ότι δύο μόνον ηγέτες διακρίνονταν στον αρχέγονο χριστιανισμό, ο Πέτρος (ως αρχηγός των Ιουδαιοχριστιανών) και ο Παύλος (ως αρχηγός των Ελληνιστών χριστιανών), ελέγχεται ως ανακριβής. «*Η μεγάλη προσφορά και ιδιαίτερη διάκριση του Βαρνάβα στην πρώτη Εκκλησία δείχνει ότι ο Κύπριος λευίτης δεν ήταν ένας απλός βοηθός και ακόλουθος του Παύλου, αλλά εφάμιλλος του αποστόλου των εθνών*»¹⁵.

Η μαγεία στο πρόσωπο του μάγου Βαριησού συντριβεται από τον χριστιανισμό, τον οποίο εκπροσωπούν οι απόστολοι και έτσι ο ανθύπατος Σέργιος Παύλος μεταστρέφεται στον χριστιανισμό.

Από την διήγηση αυτή των Πράξεων των Αποστόλων φαίνεται ξεκάθαρα ότι «*η Κύπρος είναι ο πρώτος σταθμός της οργανωμένης ιεραποστολικής δράσης έξω από την Παλαιστίνη*»¹⁶. Επίσης επιβεβαιώνεται η απρόσκοπτη πορεία του ευαγγελίου από τα Ιεροσόλυμα, που υπήρξε η αρχή του ευαγγελίου, μέχρι τη Ρώμη. ■

⁷ Βλ. ό.π., σ. 71.

⁸ Βλ. ό.π., σ. 164.

⁹ Βλ. ό.π., σ. 155.

¹⁰ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Υπόμνημα εις τας πράξεις των αποστό-

λων, 27, PG 60, 205. Πρβλ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Απαρχές, σ. 159.

¹¹ Βλ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Απαρχές, σ. 163.

¹² Ό.π., σ. 222.

¹³ Βλ. ό.π., σ. 63. Πρβλ. Πράξ. ε, 1-11.

¹⁴ Βλ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Απαρχές, σ. 64.

¹⁵ Ό.π., σ. 221.

¹⁶ Ό.π., σ. 222.